

ความหลากหลายและการแพร่กระจายของคลาโดเซอร่าในแหล่งน้ำจืด จังหวัดตรัง
Diversity and Distribution of Freshwater Cladocera in Trang Province

พรรณี ส่าดฤทธิ์
Pannee Sa-ardrit

วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเวศวิทยา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
Master of Science Thesis in Ecology
Prince of Songkla University
2545

ชื่อวิทยานิพนธ์	ความหลากหลายและการแพร่กระจายของคลาโดเซอร่าในแหล่งน้ำจืดจังหวัดตรัง
ผู้เขียน	นางสาวพร摊ี สอดฤทธิ์
สาขาวิชา	นิเวศวิทยา
ปีการศึกษา	2544

บทคัดย่อ

การศึกษาความหลากหลายและการแพร่กระจายของคลาโดเซอร่าในแหล่งน้ำจืดประเภทต่างๆ ของจังหวัดตรัง จำนวน 26 แหล่งน้ำ ซึ่งประกอบด้วยแหล่งน้ำนิ่ง 19 แหล่ง และแหล่งน้ำไหล 7 แหล่ง โดยเก็บตัวอย่างทุก 3 เดือน เป็นระยะเวลา 1 ปี ตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2542 ถึงเดือนสิงหาคม 2543 รวม 5 ครั้ง และวัดปัจจัยสภาพแวดล้อมบางประการภายในแหล่งน้ำที่ศึกษาได้แก่ ความเป็นกรด-ด่าง อุณหภูมิ ความเค็ม ค่าการนำไฟฟ้า และความชื้น ผลการศึกษาพบคลาโดเซอร่าทั้งสิ้น 7 วงศ์ 34 สกุล 68 ชนิด ชนิดที่พบเป็นครั้งแรกในประเทศไทยจากการศึกษาครั้งนี้มี 6 ชนิด ได้แก่ *Chydorus opacus* Frey, 1987, *Disparalona rostrata* (Koch, 1841), *Ephemeropterus phintonicus* (Margaritora, 1969), *Ledigia australis* Sars, 1885, *Notoalona freyi* Idris & Fernando, 1980 และ *Sarsilatona serricauda* (Sars, 1901) ชนิดที่ยังไม่สามารถจำแนกชนิดได้มี 6 ชนิด ได้แก่ *Alona* sp., *Ephemeropterus* sp., *Karualona* sp., *Leydigiopsis* sp., *Macrothrix* sp.1 และ *Macrothrix* sp.2 ซึ่งได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการจำแนกชนิดเหล่านี้ คลาโดเซอร่าในวงศ์ Chydoridae เป็นวงศ์ที่มีจำนวนสกุลและจำนวนชนิดมาก ที่สุด โดยพบทั้งสิ้น 18 สกุล 44 ชนิด สกุลที่มีจำนวนชนิดมาก คือ สกุล *Alona* ซึ่งมีทั้งสิ้น 13 ชนิด วงศ์ที่พบจำนวนสกุลมากรองลงมา ได้แก่ วงศ์ Macrothricidae (4 สกุล 10 ชนิด), วงศ์ Sididae (4 สกุล 5 ชนิด), วงศ์ Daphniidae (3 สกุล 4 ชนิด), วงศ์ Bosminidae (2 สกุล 2 ชนิด), วงศ์ Moinidae (2 สกุล 2 ชนิด) และวงศ์ Ilyocryptidae (1 สกุล 1 ชนิด) ตามลำดับ ชนิดของคลาโดเซอร่าที่พบซุกซุม ได้แก่ *Ephemeropterus barroisi*, *Alonella excisa*, *Macrothrix flabelligera*, *Alona verrucosa* group คลาโดเซอร่าชนิดที่พบแพร่กระจายในหลายแหล่งน้ำ คือ *Alona verrucosa* group เมื่อเปรียบเทียบความหลากหลายของคลาโดเซอร่าในเชิงสถานที่ พบร่วแหล่งน้ำนิ่งทั้งสิ้น 31 สกุล 64 ชนิด ในแหล่งน้ำไหลพบ 27 สกุล 43 ชนิด

โดยแหล่งน้ำที่มีความหลักชนิดของคลาดิเซอร์มากที่สุด คือ พุยน (43 ชนิด) และในเชิงเวลา
พบว่าเดือนพฤษจิกายน 2542 และเดือนพฤษภาคม 2543 มีความหลักชนิดของคลาดิเซอร์มาก
ที่สุด (53 ชนิด) เมื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างชนิดของคลาดิเซอร์กับปัจจัยทางกายภาพและ
เคมีบางประการของแหล่งน้ำ พบว่าปัจจัยสภาวะแวดล้อม ได้แก่ ค่าความเป็นกรด-ด่าง อุณหภูมิ
ค่ากรน้ำไฟฟ้า และความชื้นมีผลต่อการแพร่กระจายของคลาดิเซอร์

Thesis Title	Diversity and Distribution of Freshwater Cladocera in Trang Province
Author	Miss Pannee Sa-ardrit
Major Program	Ecology
Academic Year	2001

Abstract

The aim of the research was to study the diversity and spatio-temporal distribution of freshwater Cladocera in the Trang Province. Samples were collected from 26 sampling sites (19 lentic and 7 lotic localities) every 3 months from August 1999 to August 2000. In addition, pH, temperature, salinity, conductivity and turbidity were measured. The total number of species recorded was 68 species (7 families, 34 genera) of which 6 species [*Chydorus opacus* Frey, 1987, *Disparalona rostrata* (Koch, 1841), *Ephemeropterus phintonicus* (Margaritora, 1969), *Ledigia australis* Sars, 1885, *Notoalona freyi* Idris & Fernando, 1980 and *Sarsilatona serricauda* (Sars, 1901)] were new to Thailand. Six species (*Alona* sp., *Ephemeropterus* sp., *Karualona* sp., *Leydigiopsis* sp., *Macrothrix* sp.1, *Macrothrix* sp.2) still can't be identified. Their taxonomic problems have been remarked upon. The most diverse family was Chydoridae (18 genera, 44 species) followed by Macrothricidae (4 genera, 10 species), Sididae (4 genera, 5 species), Daphniidae (3 genera, 4 species), Bosminidae (2 genera, 2 species), Moinidae (2 genera, 2 species) and Ilyocryptidae (1 genus, 1 species) respectively. *Alona* was the most diverse genus, comprising of 13 species. The most frequently encountered species were *Ephemeropterus barroisi*, *Alonella excisa*, *Macrothrix flabelligera*, *Alona verrucosa* group. When the diversity of Cladocera in relation to habitat types and seasonality is considered, this study reveals that lentic localities (31 genera, 64 species) have higher diversity than lotic localities (27 genera, 43 species), the highest species diversity being in Pru-yon swamp. Moreover the results showed the highest species diversity in November, 1999 and May, 2000 (53 species). The species composition of Cladocera has been shown to be related to pH, temperature, conductivity and turbidity.